

Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLM

Kommunstyrelsen
Nämnd

2020-12-01
Datum

Yttrande över "En långsiktig hållbar migrationspolitik", SOU 2020:54

Borlänge kommun har följande synpunkter på kommitténs förslag:

7.4.1

Förslag om krav på kunskaper i svenska för permanent uppehållstillstånd (PUT)

Förslaget om kunskaper i svenska för att beviljas permanent uppehållstillstånd bedöms få olika konsekvenser för män och kvinnor, där kvinnor missgynnas. Utomeuropeiska kvinnor har generellt lägre utbildningsnivå, och tar ett större ansvar för familj och barn än vad männen gör. Det bidrar till att kvinnornas språkinläring försvåras och fördröjs. Förslaget skulle dock sannolikt bidra till att SFI elevernas studiemotivation skulle öka. Samtidigt skulle dock trycket från eleverna på SFI lärarna att meddela godkända betyg sannolikt öka, vilket skulle påverka arbetsmiljön i skolan negativt. Ökade kostnader för validering av språkkunskaper skulle sannolikt också komma uppkomma.

Krav på svenskkunskaper för PUT innebär även skärpta krav på rättssäkra bedömningar av elevernas kunskapsnivå. Ytterligare åtgärder på nationell och lokal nivå för att garantera rättssäkerheten i dessa bedömningar är därför motiverade. En nationell samordning för validering/prövning av svenska kunskaper till ett antal kommuner i landet, vars verksamhet finansieras med statsbidrag, borde därför övervägas. Sammantaget innebär ökade krav på rättssäkerhet även ökade kostnader för kommunerna, vilket i så fall behöver kompenseras.

Förslag om krav på kunskaper om svenska samhället för PUT

Förslaget om krav på kunskaper om det svenska samhället innebär att den samhällsinformation som idag tillhandahålls skulle bli obligatorisk för dem som ansöker om PUT. Borlänge kommun delar utredarnas förslag, att utformningen av och formerna för samhällsinformationen behöver utredas närmare. Skulle samhällskunskapsundervisningen för utlänningar inordnas i Vuxenutbildningen behöver nationella kursplaner och standardiserade prov tas fram i syfte att säkerställa att eleverna ges den undervisning som krävs för PUT. Vad som sagts om kraven på rättssäkerhet vid bedömning av elevernas svenska kunskaper kommer i lika hög grad för bedömningen av deras kunskaper om det svenska samhället.

De förändringar som behöver göras av samhällsinformationen kommer sannolikt att innebära ökade kostnader för kommunerna, om det blir huvudmän. Dessa kostnader behöver i så fall kommunerna kompenseras för.

Förslag om krav på egen försörjning för PUT

I fråga om förslaget om egen försörjning framgår att den sökande måste ha inkomst från arbete eller eget företagande upp till en nivå som överstiger försörjningsstödet för att beviljas PUT. Av förslaget framgår däremot inte från vilken typ av anställning inkomsten måste härröra. I kommunernas arbete med att hjälpa försörjningsstödstagare ut på arbetsmarknaden används BEA-anställningar (BEA = bestämmelser för arbetstagare i arbetsmarknadspolitiska insatser) och andra typer av lönesubventionerade anställningar. Vilken typ av anställning som krävs för att inkomsten ska kvalificeras för PUT, och vilken mån BEA eller andra former av lönesubventionerade kan utgöra grund för egen försörjning behöver därför klargöras. Skulle inkomster från BEA-anställningar eller likande inberäknas, innebär det sannolikt att trycket från enskilda individer på att få BEA-anställningar via kommunens arbetsmarknadsenhet skulle öka, vilket skulle påverka arbetsmiljön negativt.

En person som under mycket lång tid vistats här utan att nå de föreskrivna kraven ska efter en samlad bedömning kunna undantas på grund av synnerliga skäl. Försörjningskravet bör formuleras så att det uppmuntrar unga att fullfölja gymnasieutbildning. För att långsiktig säkerställa försörjningsmöjligheterna bör kravet anpassas så att unga har rimlig tid på sig att hitta en försörjning efter avslutad gymnasieutbildning.

7.4.5

Dagens regelverk är otydligt, både vad gäller vilka ungdomar som kan bli föremål för lagstiftningen men också vad som krävs av ungdomen för att fylla kraven. Tyvärr kan vi inte se att det nya förslaget är tydligare. Detta ställer både ungdomen och skolans medarbetare i svåra situationer och vi vill att vi kommer ifrån den dagens situation där skolans myndighetsutövning (betygssättning, examina, uppföljning av närvaro och så vidare) har en påverkan på ungdomens rättighet att stanna i Sverige.

8.3.2

Kvinnor beviljas, i högre grad än män, uppehållstillstånd på anknytningsskäl till en make eller sambo. Eftersom sådana uppehållstillstånd kräver att förhållandet består för att förlängning ska beviljas, finns det en risk att den anhöriga, oftast en kvinna, stannar kvar i relationen trots att hon inte vill. Borlänge kommun anser att det är olyckligt och kan göra att människor lider i dåliga relationer, vilket också kan öka trycket på socialtjänsten och kvinnojouren. Vi vill understryka vikten av att uppehållstillstånd ska kunna ges om utlänningsen har särskild anknytning till Sverige, förhållandet har upphört främst på grund av att i förhållandet utlänningsen, eller utlänningsens barn, utsatts för våld eller för annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid, eller om andra starka skäl talar för att utlänningsen ska ges fortsatt uppehållstillstånd.

15.6

Konsekvensbeskrivningen är oroväckande och ger osäkerhet kring huruvida ansvaret ligger kring de ekonomiska konsekvenserna. Borlänge kommun ser därför ett behov av förtydligande kring ansvarsfrågan där staten behöver ta större ansvar för kostnader som uppstår genom förslagen.

15.7.5

Borlänge kommun ser positivt på att kommitténs förslag bedöms respektera barnkonventionen och att det är av stor vikt att i det fortsatta arbetet möta de utmaningar som förslagen beskriver gällande exempelvis barns välmående och hur barn påverkas av tidsbegränsade uppehållstillstånd. Borlänge kommun ser gärna att förslagen kompletteras med stöd i hur kommuner kan möta beskrivna konsekvenser.

Det är av största vikt att barnkonventionen följs. Risk finns att de tillfälliga uppehållstillstånden skapar otrygghet för barn. Barn som får uppehållstillstånd i tonåren som familjemedlemmar riskerar att utvisas på 18-årsdagen. Ensamkommande barn som kommer från 10-årsåldern och uppåt riskerar avslag och utvisning på 18-årsdagen. Även de barn som är 15 år eller äldre när de får uppehållstillstånd på den nya humanitära grunden riskerar att utvisas när de fyller 18 år. Detta ser Borlänge kommun som stora avsteg från barnkonventionen.

15.7.6

Gällande undervisning (oavsett undervisningsform) så är det av yttersta vikt att staten tar sitt finansieringsansvar. Gällande asylsökande måste det vara tydligt vilken hemkommun de tillhör. Det måste också vara enkelt att avgöra vilken kommun som är elevens hemkommun eller vistelsekommun så att det är förutsägbart för kommunen hur mycket ersättning de kan återsöka. Vidare måste processerna kring återsök vara betydligt snabbare än idag.

Gällande ersättning för nyanlända med uppehållstillstånd så bör staten utarbeta ett ersättningssystem som tydligt täcker de merkostnader som det innebär att ge nyanlända elever en fullgod studiegång. Risken med att inte ha ett sådant system är att eleverna får en ojämlig utbildning vilket är hämmande för integration och därmed för samhällsutvecklingen.

Finansieringsprincipen

Borlänge kommun vill förtydliga vikten av att dessa lagförslag bereds i enlighet med den s.k. Finansieringsprincipen (prop. 1993/94:150, bilaga 7) som tillämpas sedan 1993.

§ 204 Remissvar över remiss en långsiktigt hållbar migrationspolitik/ dnr 2020/1865

Beslut

Yttrande över betänkandet "En långsiktigt hållbar migrationspolitik" SOU 2020:54 antas.

Reservation

Peter Henriksson (M), Ulrik Bergman (M) och Agneta Nyvall (-) reserverar sig mot beslutet.

Ärende

Regeringen beslutade den 14 juni 2019 att tillsätta en parlamentarisk kommitté med uppdrag att ta ställning till utformningen av den framtida svenska migrationspolitiken i syfte att fastställa en ordning som är långsiktigt hållbar. I kommitténs uppdrag ingick till exempel om asylsökande som uppfyller kriterierna för att beviljas uppehållstillstånd i Sverige som huvudregel ska beviljas tidsbegränsade eller permanenta uppehållstillstånd och om ett försörjningskrav ska gälla vid anhöriginvandring.

Kommittén föreslår i sitt betänkande som har remitterats till bland andra Borlänge kommun att ett uppehållstillstånd som skyddsbehövande, flykting eller alternativt skyddsbehövande som huvudregel ska vara tidsbegränsat vid det första beslutstillfället och att permanent uppehållstillstånd endast ska få beviljas om utlänningen uppfyller krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap, kan försörja sig och det med hänsyn till utlänningens förväntade levnadssätt inte råder tveksamhet om att ett permanent uppehållstillstånd bör beviljas. För uppehållstillstånd på grund av anknytning ska det som huvudregel ställas ett försörjningskrav som villkor.

Borlänge kommun framhåller att krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för permanent uppehållstillstånd innebär även skärpta krav på rättssäkra bedömningar av elevernas kunskapsnivå. Ökade krav på rättssäkerhet betyder även ökade kostnader för kommunerna, vilket i så fall behöver kompenseras.

Borlänge kommun efterfrågar tydlighet kring lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasialnivå, vilka ungdomar som kan bli föremål för lagstiftningen men också vad som krävs av ungdomen för att fylla kraven. Gällande ersättning för nyanlända med uppehållstillstånd bör staten utarbeta ett ersättningssystem som tydligt täcker de merkostnader det innebär att ge nyanlända elever en fullgod studiegång.

Kommunstyrelsens beslut är enligt förslag från utskottet för social hållbarhet.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens utskott för social hållbarhet, 2020-11-23 § 77
- Tjänsteskrivelse nämndservice, 2020-10-21
- Yttrande, 2020-10-26
- Remiss en långsiktigt hållbar migrationspolitisk, 2020-10-07

Förslag till beslut på sammanträdet

Peter Henriksson (M) yrkar på tillägget att ansvar och kostnad ligger på staten med instämmande av Ulrik Bergman (M).

Forts. § 204

Beslutsgång

Ordförande ställer bifall till förslag från utskottet för social hållbarhet mot avslag till detsamma.
Ordförande ställer bifall till tilläggsyrkandet mot avslag till detsamma och finner att kommunstyrelsen avslår tilläggsyrkandet.

Skickas till

Anna Andersson, sektorchef verksamhetsstöd
Fredrik Holm, verksamhetschef service och stöd
Louise Kihlberg, enhetschef nämndservice
Pilvi Mattila Sundberg, nämndservice
Annelie Bergman, bildningssektorn
Cecilia Hast Wagneryd, bildningssektorn
Eva Hämberg, bildningssektorn
Justitiedepartementet

Sammanträdesdatum
2020-12-01

Plats och tid	Gamla stadshuset, 13.30 – 15.25		
Beslutande ledamöter	Jan Bohman	Ordförande	(S)
Beslutande ledamöter digitalt distansdeltagande	Karin Örjes Agneta Nyvall Mari Jonsson Anita Nordström Lena Hjort Monica Lundin Elina Brodén Nicole Skoglund Ulrik Bergman Peter Henriksson Jonas Hillerström Kent Forschner-Hell Kjell Forslund §§ 174-200, 212-213	1:e vice ordförande 2:e vice ordförande ledamot ledamot ledamot ledamot ledamot ledamot ledamot ledamot ledamot ledamot ledamot	(C) (-) (S) (S) (S) (L) (MP) (OFA) (M) (M) (KD) (SD) (SD)
Tjänstgörande distansdeltagande ersättare	Maslah Omar ers. Rikard Rudolfsson (V)	ersättare	(S)
	Irene Vidlund Bjurman ers. Kjell Forslund (SD) §§ 201-211	ersättare	(M)
Ej tjänstgörande distansdeltagande ersättare	Tommy Leppänen Lars I Karlsson	ersättare ersättare	(S) (M)
Paragrafer	§§ 174 - 213		
Utses att justera	Lena Hjort (S)		

Protokollet justeras, anslås och förvaras digitalt